

ГЕОТУРИЗМ

ПРАКТИКА І ДОСВІД

ЛЬВІВ, 2026

Львівський
національний
університет
імені Івана Франка

GEO TOURISM

Practice and Experience

LVIV, 2026

УДК 551:338.48

Геотуризм: практика і досвід. Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (16-19 квітня 2026, Львів). – Львів: Каменяр, 2026. — 180 с.

ISBN 978-966-607-462-3

У збірнику матеріалів представлено статті, які висвітлюють сучасний стан та можливості розвитку геотуризму в Україні та Східній Європі. Конференція була проведена 16-19 квітня 2026 року у Львівському національному університеті імені Івана Франка, як продовження національної та міжнародної співпраці, що була започаткована при виконанні спільного польсько-українського проекту «Гео-Карпати — створення польсько-українського туристичного шляху». Матеріали конференції будуть цікаві як для спеціалістів, так і для широкого загалу.

Думки авторів можуть не збігатися з позицією оргкомітету конференції. Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей, а також за порушення авторських прав несуть виключно автори публікацій.

Організаційний комітет
конференції:

*Катерина Бурбан, Альбертина Бучинська, Сергій Ціхонь, Юрій Зінько,
Леонід Скакун, Євген Тиханович, Оксана Шевчук.*

Технічний редактор:

Ігор Дикий

ISBN 978-966-607-462-3

© Автори матеріалів конференції, 2026

ЗМІСТ/CONTENTS

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ГЕОТУРИЗМУ
Theoretical and methodological aspects of geotourism

Володимир Павлишин, Лариса Соломатіна. ГЕОЛОГІЧНІ ПАМ'ЯТНИКИ УКРАЇНИ: МІНЕРАЛОГІЧНІ АСПЕКТИ	7
Наталія Погорільчук, Ольга Ковтонюк, Сергій Бортник. ПЕТРОГРАФІЧНІ САДИ ЯК ОБ'ЄКТИ ГЕОТУРИЗМУ: ПІДХОДИ ДО ТИПІЗАЦІЇ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ	8
Оксана Шевчук, Марта Мальська. ГЕОТУРИСТИЧНА СТЕЖКА: ВІД СТВОРЕННЯ ДО ПРОСУВАННЯ	10
Володимир Казаков. ГЕОЛОГІЧНІ ФЕСТИВАЛІ ЯК СКЛАДОВА ГЕОТУРИЗМУ	12
Дмитро Пилипенко, Ірина Пилипенко. ПРО СТРАТЕГІЧНИЙ РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ ДЛЯ ЗАКОРДОННИХ ГЕО- ТА ПАЛЕОНТОТУРИСТІВ В УКРАЇНІ	14
Ramona BĂLĂȘCUȚĂ, Valentin PARASCHIV. GEOLOGICAL INSTITUTE OF ROMANIA – 120 YEARS IN THE SERVICE OF EUROPEAN GEOLOGICAL RESEARCH THE EVOLUTION OF EARTH SCIENCES IN NATIONAL AND INTERNATIONAL CONTEXT	15
Максим Тангер. СТАЛІЙ ГЕОТУРИЗМ У МЕЖАХ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОГО ПРИКОРДОННЯ: СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИЙ ВИМІР	17
Роман Славів, Ірина Фекета. ГЕОТУРИЗМ ЯК ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	18
Анна Красько. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СПЕЛЕОТУРИЗМУ В УМОВАХ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ	20
Владислав Яременко. ЦИФРОВІЗАЦІЯ ГЕОСПАДЩИНИ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	22
Юрій Хоменко, Сергій Шевченко, Єлизавета Бодряго. ЦИФРОВІ КОМУНІКАЦІЇ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ГЕОТУРИСТИЧНИХ РЕСУРСІВ ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ	23
ГЕОТУРИСТИЧНІ ОБ'ЄКТИ І ШЛЯХИ Geosites and georoutes	
Laura Comănescu, Alexandru Nedelea, Cosmin Păunescu. GEOTRAILS IN THE CIUCAȘ MASSIF - A PREMISE FOR THE DEVELOPMENT OF GEOTOURISM	25
Уляна Селівачова, Людмила Стрижак, Марина Алексеєнкова. ПІДЗЕМНІ МУЗЕЇ СОЛЕВИДОБУВАННЯ АВСТРІЇ ЯК ОБ'ЄКТИ ГЕОТУРИЗМУ: ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ	26
Тетяна Єрмакова. СОЛЯНІ ШЛЯХИ	28
Satkūnas, J., Aleksienė A., Satkūnienė I., Mikulėnas, V., Dankina D., Gastevičienė N. MINING OF QUARRIES AND GEOLOGICAL HERITAGE – EXPERIENCE FROM LITHUANIA	31
Iryna Poberezhska, Nataliia Bilyk, Sviatoslav Kozhushyna, Pavlo Kempa, Dmytrii Biruk. MORaine DEPOSITS OF SOUTHEASTERN LITHUANIA – A UNIQUE GEOTURISTIC OBJECT	31
Rafał Kapica. GEOTOURISM IN HOLIDAY DESTINATION: THE CASE OF MAKARSKA RIVIERA, CROATIA	33
Ірина Скриль, Єрошин В'ячеслав. ГЕОТУРИСТИЧНІ ОБ'ЄКТИ ПІВОСТРОВА ГАСПЕ, КАНАДА	35
Gayane Grigoryan, Armine Khachatryan, Armine Bagdasaryan. UNIQUE GEOLOGICAL MONUMENTS OF THE REPUBLIC OF ARMENIA AND ROUTES COMPILED BY THE GEOLOGICAL MUSEUM NAMED AFTER PROFESSOR H. T. KARAPETYAN FOR THE DEVELOPMENT OF GEOTOURISM	37
Alexander Mikolaichuk. TIANSHAN EXCURSION GEOTRAVERSE	39
Антоніна Іваніна, Владислав Ніколенко. ОБЛАШТУВАННЯ ГЕОЛОГІЧНИХ ТЕМАТИЧНИХ МАРШРУТІВ ЛЬВОВИМ	41
Володимир Лосів, Михайло Яремович. НИЖНІЙ НЕОГЕН РОЗТОЧЧЯ. ЦЕНТР ЛЬВОВА - ДОСТУПНО І ЦІКАВО.	43

Данило Борняк. ЧЕРВОНОКОЛІРНІ ПІСКОВИКИ ДЕВОНСЬКИХ ВІДКЛАДІВ В АРХІТЕКТУРНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЛЬВОВА: ГЕОТУРИСТИЧНИЙ АСПЕКТ	46
Yaryna Tuzyak, Oleksandr Demanjara. MIOCENE PETRIFIED WOOD OF THE VYNNYKY FOREST PARK AS A GEO-HERITAGE SITE: GEOTOURISM PERSPECTIVES	48
Віталій Брусак. ПРИРОДНО-ПІЗНАВАЛЬНІ ГЕОЛОГО-ГЕОМОРФОЛОГІЧНІ ОБ'ЄКТИ ПРИРОДНОГО ЗАПОВІДНИКА «РОЗТОЧЧЯ»	50
Лариса Генералова, Тетяна Дворжак, Євген Дворжак, Софія Янбашева. ГЕОТУРИСТИЧНІ АТРАКЦІЇ МІОЦЕНОВИХ ВІДКЛАДІВ ПОДІЛЬСЬКИХ ГОЛОГІР	52
Христина Грицай. ГЕОАТРАКЦІЇ У НПП «ПІВНІЧНЕ ПОДІЛЛЯ»	54
Михайло Шишка. ГЕОЛОГІЧНИЙ ОБ'ЄКТ НА ТУРИСТИЧНОМУ ВЕЛОШЛЯХУ БРОДИ-ЛАГОДІВ-БРОДИ У ЗОЛОЧІВСЬКОМУ РАЙОНІ ЛЬВІВЩИНИ	56
Катерина Александрович, Віктор Мельник. КАМ'ЯНІ СКУЛЬПТУРНІ КОМПОЗИЦІЇ НА ГЕОТУРИСТИЧНИХ МАРШРУТАХ БРІДЩИНИ	58
Євген Іванов, Ольга Пилипович. ВОДЯНІ МЛИНИ ЛЬВІВСЬКОЇ АГЛОМЕРАЦІЇ ЯК ГЕОТУРИСТИЧНІ ОБ'ЄКТИ	61
Богдан Гавришок, Мирослав Сивий, Петро Дем'янчук. КАР'ЄР У С. ДОБРОВОДИ ЯК ПОТЕНЦІЙНИЙ ОБ'ЄКТ ГЕОТУРИЗМУ	63
Єлизавета Панасенко, Уляна Борняк. ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОННИХ ОБ'ЄКТІВ У ГЕОТУРИСТИЧНИХ МАРШРУТАХ (НА ПРИКЛАДІ ГАЛИЦЬКОГО ЗАМКУ)	65
Олег Гнилко, Анна Муровська, Мілена Богданова, Леонід Хомяк. ТЕКТОНІЧНІ СТРУКТУРИ РОЗТЯГУ КАРПАТСЬКОГО ОРОГЕНУ НА ПРИКЛАДІ ВІДСЛОНЕННЯ МЕНІЛТОВОЇ СВІТИ В СЕЛИЩІ ВЕРХНЄ СИНЬОВИДНЕ	67
Ігор Попп, Юлія Гаєвська. ВІДСЛОНЕННЯ СИЛІЦИТІВ НИЖНЬОГО КРЕМЕНИСТОГО ГОРИЗОНТУ МЕНІЛТОВОЇ СВІТИ ОЛІГОЦЕНУ ЯК ОБ'ЄКТИ ГЕОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ	69
Лев Мончак, Володимир Хомин, Юрій Мончак, Сергій Думенко. ГЕОМАНДРИ БУКОВИНСЬКИМИ КАРПАТАМИ	71
Галина Занкович, Оксана Кохан, Олександр Вовк, Зоряна Матвійшин, Андрій Ковальчук, Роман Огорілко. ГЕОТУРИСТИЧНИМИ ШЛЯХАМИ БОЙКІВЩИНИ. СЕЛО РОПАВСЬКЕ	72
Мілена Богданова, Анна Муровська, Олег Гнилко. КРИХКІ ДЕФОРМАЦІЇ КАРПАТ У ГЕОТУРИСТИЧНІЙ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ: ПРИКЛАД Р. ВИЖЕНКА (ВИЖНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК)	74
Богдан Рідуш, Яна Поп'юк. «ВІД КВАРТЕРУ ДО ДЕВОНУ»: МАРШРУТ ГЕОЛОГО-ГЕОМОРФОЛОГІЧНОЇ ЕКСКУРСІЇ «ТОВТРИ – ДОРОШІВЦІ» У БУКОВИНСЬКОМУ ПОДНІСТЕР'І	77
Сергій Остапчук, Оксана Остапчук. КАР'ЄРИ КЕМБРІЙСЬКИХ ГЛИН ЯК ГЕОТУРИСТИЧНІ ЛОКАЦІЇ (НА ПРИКЛАДІ ОКОЛИЦЬ С. ХОТИН РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ)	78
Галина Кузьманенко, Тетяна Охоліна. ФОРТИФІКАЦІЙНА СПАДЩИНА РІВНЕНЩИНИ В КОНТЕКСТІ ГЕОТУРИЗМУ	80
Андрій Богущкий, Олена Томенюк. ПАЛЕОКРІОГЕННІ СТРУКТУРИ В ЛЕСОВО-ГРУНТОВІЙ СЕРІЇ ВОЛИНО-ПОДІЛЛЯ ЯК СКЛАДОВА ГЕОСПАДЩИНИ	82
Олена Анікеєва, Наталія Жабіна. «НИЖНІВСЬКІ ВАПНЯКИ» ВЕРХНЬОЇ ЮРИ У ДОЛИНІ ДНІСТРА	84
Ігор Касіяник, Любов Касіяник, Ольга Шинкарчук, Леонід Кіцак, Кароліна Пехтерева. ГЕОТУРИСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ГРИНЧУЦЬКОГО РОДОВИЩА КРЕМЕНІВ	87
Андрій Мартишин. ПАЛЕОНТОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГЕОТУРИСТИЧНОГО ОБ'ЄКТУ «ВІДСЛОНЕННЯ БАКОТА»	88
Марина Рагуліна, Уляна Борняк, Олег Орлов, Руслан Островський. ТРАВЕРТИНОВІ ДЖЕРЕЛА У ПАРКОВИХ ЛАНДШАФТАХ ЗАХІДНОГО ПОДІЛЛЯ	90

згідно з простяганням поперечного розлому (рис. 2с). Жили також є індикаторами умов розтягу вхрест простягання зони деформації.

Аналогічну за орієнтуванням та кінематикою зону розлому ми зафіксували на відслоненні сірих алевролітів поляницької світи міоцену на від-

стані 1 км вверх за течією (див пункт 54 рис. 1).

Відновлені поля палеонапружень (2е) відповідають лівозсувним та скидовим переміщенням по поперечній до простягання Карпат зони розлому. Прямолінійні відрізки ріки також співпадають за напрямком з поперечною зоною розлому.

«ВІД КВАРТЕРУ ДО ДЕВОНУ»: МАРШРУТ ГЕОЛОГО-ГЕОМОРФОЛОГІЧНОЇ ЕКСКУРСІЇ «ТОВТРИ – ДОРОШІВЦІ» У БУКОВИНСЬКОМУ ПОДНІСТЕР'І

Богдан Рідуш, Яна Поп'юк

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, b.ridush@chnu.edu.ua

«FROM THE QUARTER TO THE DEVONIAN»: ROUTE OF THE GEOLOGICAL-GEOMORPHOLOGICAL EXCURSION «TOVTRY – DOROSHIVTSI» IN BUKOVYNA PODNISTERIA

Bogdan Ridush, Yana Popiuk

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, b.ridush@chnu.edu.ua

Буковинське Подністер'я багате не геологічними та геоморфологічними пам'ятками, які можуть бути успішно використані при складанні маршрутів як геологічних та геоморфологічних практик, так і шкільних освітніх екскурсій. Вдалим доповненням для таких екскурсій є хороший логістичний доступ до цих пам'яток, що скорочує час екскурсії та дозволяє збільшити кількість об'єктів для ознайомлення за одиницю часу.

Один з таких вдалих маршрутів пролягає дніщем долини безіменної правої притоки Дністра (щоправда, на деяких картах позначеної як Дорошівський Потік), між селами Товтри і Дорошівці колишнього Заставнівського (тепер Чернівецького) району Чернівецької області, а також частково берегом Дністра. Маршрут проходить переважно вздовж автомобільної дороги, що значно скорочує час його проходження.

Дорошівський Потік розпочинається на північній околиці села Товтри, витікаючи з потужного карстового джерела, з дебітом біля 0,5 м³/с. Джерело є місцем розвантаження напірних вод у пісковиках та піскуватих вапняках сеноманського горизонту крейди, що містять численні кременеві стяжіння. З цього джерела забезпечується водопостачання не лише самого села, але й під торговою маркою «Долина» постачається питна вода у Чернівці.

Сама долина починається за декілька кілометрів південніше, але не має постійного водотоку. Правий борт долини на цій ділянці складений 30-метровою товщею гіпсів баденію (міоцен), які відслонюються в борту долини. Розріз сульфатних порід тіраської світи (N_{1tr}) налічує біля десятка різновидів гіпсів і був детально описаний [2]. За назвою урочища «Товтрівська стінка», тут розташований ландшафтний заказник загальнодержавного значення.

За декілька сотень метрів від джерела, у старому кар'єрі знаходиться карстова печера Товтри, 26 м завдовжки та висотою 10 м [1]. Два горизонтальні входи відкриваються у підніжжі гіпсовій стінці, а третій, у вигляді вертикального колодязя, виходить на край схилу. Морфологія печери вказує на її гіпогенний генезис, і вона є по суті фідером. Вона закладена у гіпсах, які представлені у нижній частині товщі мікробіальними прихованокристалічними гіпсами із прошарками бентонітових глин, які догори переходять у трав'яноподібні крупнокристалічні гіпси. Давня порожнина була вщерть заповнена щебенево-суглинковим матеріалом з включеннями великих гіпсових кристалів, який через вивітрювання зараз частково висипався. У заповнювачі трапляються субфосильні рештки фауни. Чотириметровий розріз відкладів печери був досліджений на вміст пилку, який показав, що вік заповнювача належить до останнього інтергляціалу (MIS 5) [2]. Безпосередньо біля печери можна простежити стратиграфічний контакт між гіпсами та нижньобаденськими вапняками, що їх підстелюють.

Рухаючись далі долиною потоку, вже на південній околиці села Дорошівці, на узбіччі спостерігаємо невеликий кар'єр де відслонюються 5-метрова товща нижньобаденських багрянкових вапняків опільської світи (N_{1op}).

Приблизно за 2 км униз по долині, з лівого боку до долини примикає невелика ущелина, де відслонюється 10-метрова товща пісковику незвиської світи крейди (K_{1-2nz}). Цією ущелиною підіймається польова дорога з північного боку якої можна спостерігати великий грот, який є залишком більшої порожнини, що була зруйнована під час прокладання дороги. Далі схилом є ще декілька карстових порожнин меншого розміру [5]. У стінці ущелини

можна спостерігати також ймовірні сліди печерного скита у вигляді вирізаних у скелі хрестів та двох стінок колишнього приміщення що за морфологією а технікою вирубування п аналогічне до келій на відомих печерних монастирях Подністер'я. Поруч знаходиться джерело в якому розвантажується той самий водоносний горизонт що й у Товтрах, але вже у його безнапірній частині, біля контакту з підстелюючими водотривкими породами.

На початку ущелини можна спостерігати підніжжя крейдової товщі та її контакт з підстелюючими породами тиверської серії нижнього девону (D₁tv). Базальний горизонт крейди потужністю біля 0,5 м, представлений конгломератом із обкатаних вапняків девону. На висоті біля 1,5 м від підніжжя крейди було знайдено мушлю іноцерамуса. Відклади девону представлені темно-сірими аргілітами з прошарками брахіоподових вапняків.

Якщо піднятися однією з правих приток Дорошівського Поток, то можна потрапити до декількох вапнякових кар'єрів де вапняки опільської світи неогену відслонюються на більше ніж 10 м. В одному з цих кар'єрів було знайдено зуб мегалодона.

Далі дорога приводить нас в центр села Дорошівці, що вже знаходиться в долині Дністра. Пройшовши ще біля 1,5 км на захід, угору за течією, потрапляємо в урочище Острів, а поруч із ним – урочище Глинище. Тут знаходиться палеолітична стоянка Дорошівці 3, яка пов'язана із лесово-грунтовою товщею та налічує сім культурних шарів верхнього палеоліту, що належать до гравецької культури, віком 23-20 тис. р. тому [4]. Також тут представлений детальний 20-метровий розріз 2-ї тераси долини Дністра, включно з фаціями руслового та заплавного алювію та субареальної товщі. Поруч можна спостерігати також розрізи 1-ї надзаплавної тераси та самої високої заплави. Хоча останні не досліджувались так детально як розріз 2-ї тераси.

Отже, на даному маршруті можна ознайомитись з різними за віком та складом геологічними формаціями, пересуваючись переважно автомобільним транспортом. Хоча пішохідна прогулянка теж займе небагато часу. До того ж маршрут розташований лише за 40 км від м. Чернівці, і може бути рекомендований для одноденної екскурсії.

1. Рідуш, Б., & Купріч, П. (2003). Печери Чернівецької області. Прут.
2. Avdieienko, Y., Gerasimenko, N., & Ridush, B. (2021). Environmental changes in the Bukovyna Upland during the last interglacial – early glacial (founded on the study of clastic deposits of the Tovtry cave). *Geoconcept Journal*, 1(1), 1–4.
3. Babel, M. (2005). Event stratigraphy of the Badenian selenite evaporites (Middle Miocene) of the northern Carpathian Foredeep. *Acta Geologica Polonica*, 55(1), 9–29. <https://geojournals.pgi.gov.pl/agp/article/view/9930>
4. Haesaerts, P., Gerasimenko, N., Damblon, F., Yurchenko, T., Kulakovska, L., Usik, V., & Ridush, B. (2019). The Upper Palaeolithic site Doroshivtsi III: A new chronostratigraphic and environmental record of the Late Pleniglacial in the regional context of the Middle Dniester-Prut loess domain (Western Ukraine). *Quaternary International*, 504(December 2019), 96–107. <https://doi.org/10.1016/j.quaint.2019.12.018>
5. Ridush, O. (2013). Karst in Upper Cretaceous carbonate sediments in Bukovinian part of the Dniester Valley. *Hypogene Speleogenesis (between Theory and Reality...)*. 21th International Karstological School «Classical Karst», 91–92.

КАР'ЄРИ КЕМБРІЙСЬКИХ ГЛИН ЯК ГЕОТУРИСТИЧНІ ЛОКАЦІЇ (НА ПРИКЛАДІ ОКОЛИЦЬ С. ХОТИН РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Сергій Остапчук, Оксана Остапчук

Національний університет водного господарства та природокористування, s.m.ostapchuk@nuwm.edu.ua

CAMBRIDIAN CLAY QUARRIES AS GEOTOURISM LOCATIONS (ON THE EXAMPLE OF THE VICINITY OF THE VILLAGE OF KHOTYN IN THE RIVNE REGION)

Serhii Ostapchuk, Oksana Ostapchuk

National University of Water and Environmental Engineering, s.m.ostapchuk@nuwm.edu.ua

The «Cambrian Clay Quarries», a geological monument of local significance, is located near the village of Khotyn (Shpanivska Community, Rivne Oblast). These are three depleted and flooded quarries situated on the first floodplain terrace of the right bank of the Horyn River, less than 1 km north of the village. This site is a unique outcrop of Paleozoic sedimentary rocks in Rivne Oblast. The clay here dates back to the Cambrian period, making it rare and one of the oldest in the region.

Важливою особливістю геотуризму є можливість надавати широкий спектр продуктів та послуг, спрямованих на вивчення та збереження геологічних, гідрогеологічних, геоморфологічних, ландшафтних та культурних особливостей місцевості. Дані питан-

ня знайшли висвітлення у багатьох наукових публікаціях, як от [1-5].

Геологічна пам'ятка природи місцевого значення «Кар'єри кембрійських глин» розташована поблизу села Хотин (Шпанівська громада, Рівненський